

Namn att minnas

Per Stjernquist

Rector magnificus vid Lunds universitet var år 1936—39 professor Martin P:son Nilsson. Han var som bekant en av världens mest frejdade kännare av klassisk arkeologi och antikens historia och därtill en språk-, religions- och folkminnesforskare, som Sverige ägt få motsvarigheter till. Men Martin P:son Nilsson var något mer än en framstående vetenskapsman. Han var en omutlig försvarare av forskningens frihet och vetenskapens integritet under den mörka tid han var universitetets rektor.

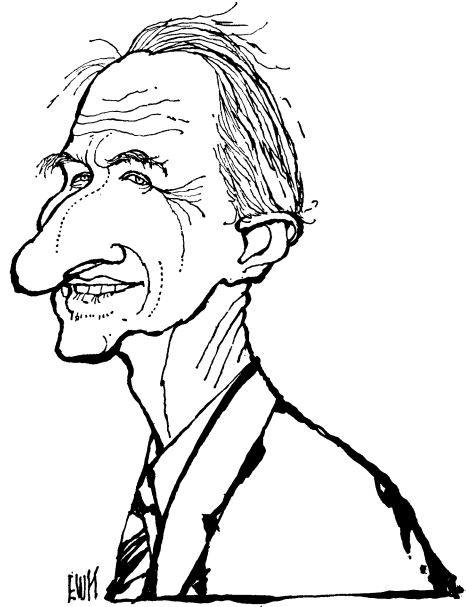
Rector magnificus vid Lunds universitet sedan juli 1968 heter Per Nilsson Stjernquist. Han är son till Martin P:son Nilsson — fast han liksom sin yngre bror Nils föredragit att smycka sig med moderns måhända mera skönklingande namn. Per har alltså bokstavligen gått i fars fotspår, nota bene om man bara ser till karriären. Han har nämligen sedan han väl nått sin nuvarande position, överraskande för de flesta visat sig vara en helt annan andas barn.

Avslöjandet började i samband med det beryktade internationella symposiet vid Lunds universitets 300-årsjubileum i juni 1968. Vissa av de utländska deltagarna i symposiet beslöt tillsammans med ett antal svenska medlöpare att avsända ett telegram till en av de gäster, som universitetet inbjudit till jubileet, den amerikanske ambassadören, och uppmana honom att utebli. Då detta blev bekant avlägsnade sig universitetets dåvarande rector magnificus, professor Philip Sandblom, studentkårens ordförande och organisationskommitténs ordförande som protest mot att demokratiska sammanträdesformer icke iakttagits. Därmed betraktades från universitetets sida det famösa symposiet som avslutat. Kvar stannade emellertid Per Stjernquist när telegrammet avsändes — enligt uppgift som "observatör". Han var då ännu blott professor, men redan vald till hr Sandbloms efterträdare.

Avslöjandet fortsatte när den nyutträdande rektorn inledde sin era med att uppmana lärarna vid Lunds universitet att stödja studenternas insamling till förmån för studenterna i Hanoi genom att avstå från en viss del av sin dagsinkomst. Man kanske kan bortse från att det näppeligen är en universitetsrektors uppgift — åtminstone inte i ett demokratiskt land — att uppmana sina lärarkolleger att indirekt stödja en kommunistisk diktaturregim. Men vad man har svårt att bortse från är att det gäller en uppmaning till direkt stöd åt en undervisningsform, som innebär motsatsen till forskningens frihet. Nordvietnam är som bekant en kommunistisk diktatur av i princip samma art som Sovjetunionen. Där finns lika litet som i Sovjetunionen någon tankefrihet, någon yttrandefrihet, någon tryckfrihet eller någon församlingsfrihet. Universitet i Hanoi är precis som de ryska universiteten inte någon anstalt för fri forskning utan för marxistisk indoktrinering. Det är denna verksamhet professor Stjernquist vill stödja.

Avslöjandet bekräftades slutgiltigt när i november 1968 en grupp utländska diplomater på inbjudan av Svenska Institutet gjorde en rundresa i Skåne och då bland annat besökte Lund. Med anledning av att en sydafrikansk diplomat ingick i gruppen utsattes den för upprepade demonstrationer från vänsterextremistiska studenter. Demonstrationerna kulminerade i att demonstranterna ockuperade en lokal i universitetet där gästerna av ett universitetsråd skulle informeras om forskningens situation i Lund. Konferensen måste avlysas och den sydafrikanske diplomaten fick smugglas ut genom en bakdörr. En stor grupp poliser bevakade hela tiden demonstranterna, men ingrep ej — efter vädjan från universitetets rektor, Per Stjernquist.

Man måste onekligen säga sig att om med rektors goda minne utländska gäster

förolämpas och den fria informationen om universitetets egen forskningsverksamhet undertrycks, så finns det gott hopp för kulturrevolutionen även i Sverige. Professor Stjernquist har heller inte räknat fel på effekten av sina ståndpunktstaganden. Under det senaste halvåret har han blivit föremål för livliga hyllningar av de vänsterextremistiska elementen inom Lunds studentkår, medan de akademiska lärare som offentligen ogillat hans beteende utsatts för trakasserier från samma håll. Med vilken häpnad och misräkning måste därför inte professor Stjernquist ha inhämtat resultatet av det senaste kårvalet i Lund, där en stor majoritet av studenterna kraftigt tog avstånd från de metoder rector magnificus gjort allt för att uppmuntra. Otack är i sanning världens lön.

Det har ovan talats om ett avslöjande och det råder heller inget tvivel om att för flertalet av Per Stjernquists vänner och be-

kanta hans kulturrevolutionära aktivitet efter rektorsutnämningen kommit som en fullständig överraskning. Till skillnad från sin yngre bror statsvetaren Nils, som tidigt markerat sin röda kulör, har Per Stjernquist betraktats som tämligen färglös. Ingendera av bröderna är något snille som fadern, deras begåvning anses ligga just över medelmåttan, men bägge har, sporrade av fadern, varit flitiga och ambitiösa, var på sitt område. Per valde juridiken, blev jur kand 1934, jur lic 1945 och jur dr och docent i processrätt i Lund 1946. Under tiden hade han suttit ting, varit fiskal i Göta hovrätt och tingssekreterare. Han blev professor i civilrätt i Lund 1950. Året därpå blev brodern Nils — efter en mycket olustig unämningsstrid, där regeringen föredrog honom framför en långt mer meriterad konkurrent men med misslaglig politisk åskådning — professor i statskunskap, likaledes i Lund. Den gamle

Martin P:son Nilsson fick hur som helst glädjen att närvara då bägge sönerna installerades samtidigt, varvid Per föreläste om "Samhällsutvecklingen och rättsvetenskapens arbetsfält" och Nils om "Samhällsutvecklingen och statskunskapens arbetsfält."

När Per Stjernquist år 1964 valdes till prorektor var det inte bara därför att han var en trägen arbetare i den akademiska vingården och en administrativ kapacitet, utan framför allt därför att han allmänt ansågs vara den gyllene medelvägens man, en hygglig, gemytlig, toujours person, som kunde utjämna motsättningar, som kunde medla och jämka. Häpnaden inför hans agerande efter rektorsutnämningen kunde alltså inte gärna varit större. Hur skall det förklaras? Det finns två teorier. Den ena, för Per Stjernquist mera oförmånliga, är att han dröjde till rektorsvalet var klart med att kasta masken och visa sina politis-

ka sympatier. Den andra, för Per Stjernquist mindre oförmånliga, är att han först efter rektorsvalet ställdes inför sådana situationer att han fick anledning att visa dessa sympatier. Det kan inte gärna förnekas att den senare förklaringen verkar något tunn i betraktande av att han varit prorektor sedan 1964, men bekände färg först sedan hans rektorsutnämning var säkrad.

Därmed vare hur som helst. Per Stjernquist har förklarat att han ämnar göra Lunds universitet "samhällstillvänt och respekterat". Han bör nog göra klart för sig att i den mån det samhällstillvända består i lydlig anpassning efter en socialistisk enpartiregims intentioner beträffande den högre undervisningen, blir det klenst be-ställt med respekten för universitetet eller i varje fall — för dess rector magnificus.

G U

Good Year — en av världens största gummiproducenter svarar för originalreceptet.

Geveko Industri AB är svensk tillverkare av denna sensationella fasadskyddsfärg.

MURFAST

gummibaserad totalskyddande fasadfärg — provad i stora delar av världen

MURFAST har sedan många år provats under vitt skilda förhållanden: intensivt solflöde på Amerikas västsida, sotiga industriområden på den europeiska kontinenten, froststränga nordländer, saltmättade och högfuktiga kustlandskap (tex Norges och Sveriges västkust). Overallt har MURFAST visat helt övertygande kvalitetsegenskaper!

Varför är MURFAST så särskilt bra?

Bindemedlet i MURFAST består av syntetiskt gummi löst i ett organiskt lösningsmedel vilket gör att färgen kan tränga in i underlaget och ge god vidhäftning även till kritande underlag. MURFAST ger en bestående tålig och e-l-a-s-t-i-s-k färgfilm, som **totalskyddar fasaden mot fukt utifrån.**

MURFAST har en speciell sammansättning som gör att **all fukt inifrån obehindrat passerar ut.** Skadlig kondens i väggen eller ytskiktet elimineras. Isolering förmågan ökas avsevärt och **frostskador eller ytspårningar förhindras effektivt.** MURFAST fäster djupt i underlaget och

har god ljusbeständighet. MURFAST bättras lätt vid tex mekaniska skador, färgen skäckar ej. MURFAST fäster på betong, puts, tegel, eternit. En vackert nyanserad färgskala ger rika möjligheter till önskade färgsättningar, kulörerna kan även blandas inbördes.

Ytterligare en fördel: **MURFAST kan appliceras vid låga temperaturer — ända ned till +4°C.**

OBS! MURFAST har god resistens mot kemikalier och är därför utmärkt även på invändiga ytor, som utsätts för stora påfrestningar — industrilokaler, tvätterier, bryggerier, tvätthallar etc.

GEVEKO INDUSTRI AB

MAGASINGATAN 3
GÖTEBORG C
POST: BOX 2345 GÖTEBORG 2

FABRIK: MARIEHOLMSGAT. 38
GÖTEBORG N
TELEFON: 031/17 29 45